

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

כ"ו בכסלו תשע"ז
26 בדצמבר 2016

לכבוד

ח"כ קארין אלהרר,
יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה

נתונים על "מסתננים", על פי הגדרתם בחוק, נכון ליום 31 בספטמבר 2016

מכתב זה נכתב לקראת דיון של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת בנושא "זרים שאינם בני הרחקה מישראל – דוח מבקר המדינה 64 ג". במכתב יוצגו נתונים עדכניים של רשות האוכלוסין וההגירה על מספר המסתננים שוהים בישראל, פירוט מדינות המוצא העיקריות מהן הגיעו, ומספרם של מסתננים שיצאו את ישראל במסגרת הליך "עזיבה מרצון".

על פי רשות האוכלוסין וההגירה מסתננים הם "זרים שנכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים, שלא כחוק ואותרו בגבול (עם כניסתם) או בתוך תחומי מדינת ישראל (לאחר זמן)".¹ הגדרה זו נסמכת על החוק למניעת הסתננות התשי"ד-1954.²

כניסת מסתננים לישראל

על פי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, **נכון ליום 30 בספטמבר 2016 שוהים בישראל 40,721 מסתננים** שהגיעו לישראל באופן לא חוקי דרך הגבול עם מצרים.³ הסך הכולל של מסתננים שנכנסו לישראל משנת 2006 לערך ועד לסוף מרס 2016 עומד על **64,325 מסתננים**, רובם המכריע (99.35%) נכנסו לישראל עד לסוף שנת 2012.

לוח 1: איתור מסתננים בישראל (בגבול ובשטחי המדינה), 2006-2016⁴

2016 (30.9.16)	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	עד 2006
28	230	42	118	10,431	17,273	14,614	5,188	8,710	4,996	2,695

משנת 2013 ואילך רשות האוכלוסין וההגירה מפלחת את נתוני כניסת המסתננים על פי מקום איתורם - מסתננים שאותרו בגבול הדרומי עם כניסתם לישראל, ומסתננים שאותרו בתוך שטחי ישראל וייתכן

¹ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#), הגדרות, תאריך כניסה: 26 בדצמבר 2016.

² בישראל שוהות קבוצות נוספות של זרים, בין עם על פי חוק ובין אם באופן לא חוקי, כדוגמת עובדים זרים חוקיים, עובדים זרים לא חוקיים, תיירים שאשרתם פגה, קטינים זרים, סטודנטים, אנשי דת, מתנדבים, תיירים שהגיעו לתקופה קצובה, עובדים זרים משטחי הרשות הפלסטינית וירדן, שוהים בלתי חוקיים פלסטינים ובני זוג זרים של ישראלים שוהים בישראל באופן לא מוסדר. להרחבה ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [סוגיות בהעסקה של זרים בישראל](#), גדעון זעירא ונטע משה, 11 ביוני 2015.

³ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#).

⁴ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#), [סיכום שנת 2015](#), [סיכום שנת 2014](#), [סיכום שנת 2013](#).

שנכנסו בשנים מוקדמות יותר. מתוך 418 המסתננים שאותרו בין ינואר 2013 עד ספטמבר 2016, 302 (72%) אותרו בגבול ו-116 אותרו בתוך שטחי מדינת ישראל. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 אותרו 18 מסתננים בגבול ו-10 בשטחי המדינה. **בחודשים מאי-ספטמבר 2016 לא אותרו מסתננים בגבול.**⁵

מדינות מוצא

על פי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, נכון ליום 30 בספטמבר 2016, כ-72% מאוכלוסיית המסתננים שוהים בישראל הם מי שהגיע מאריתריאה (29,367) וכ-20% הם מי שהגיע מסודן (8,066). 7% מהמסתננים הגיעו ממדינות אפריקה אחרות (2,780) ואחוז נוסף משאר מדינות העולם (508).⁶ פילוח זה השתנה מעט על פני שנים, בין היתר בעקבות הליך העזיבה מרצון. נכון לסוף שנת 2013 שהו בישראל כ-52,900 מסתננים, 68% מהם הגיעו מאריתריאה, 24% מסודן ו-8% ממדינות אחרות.⁷

עזיבה מרצון של מסתננים

על פי הגדרת רשות האוכלוסין וההגירה זרים שעזבו מרצון הם "זרים שיצאו מהארץ לאחר שנכנסו אליה שלא כחוק, ושיציאתם את הארץ נעשתה בסיוע היחידה לעזיבה מרצון ולא נעשתה מתוקף צו הרחקה".⁸ להלן פירוט מספר המסתננים שיצאו את ישראל במסגרת הליך העזיבה מרצון משנת 2013, בחלוקה למדינות המוצא. מהנתונים עולה כי מראשית 2013 ועד לסוף ספטמבר 2016 יצאו את ישראל כ-15,200 מסתננים במסגרת הליך העזיבה מרצון.

לוח 2: יציאת מסתננים מישראל במסגרת הליך עזיבה מרצון, 2013-2016⁹

מדינת מקור	2013	2014	2015	2016 (עד סוף ספטמבר)
אריתריאה	268	1,691	2,480	2,277
סודן	1,687	4,112	600	332
שאר מדינות אפריקה	657	611	301	189
סך הכול	2,612	6,414	3,381	2,798

כתיבה: נטע משה

אישור: ד"ר שירלי אברמי, מנהלת מרכז המחקר והמידע

⁵ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#).

⁶ שם.

⁷ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, נתוני זרים בישראל [סיכום שנת 2013](#).

⁸ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#).

⁹ רשות האוכלוסין וההגירה, האגף לתכנון מדיניות, [סיכום נתוני זרים בישראל – רבעון שלישי – שנת 2016](#), [סיכום שנת 2015](#), [סיכום שנת 2014](#), [סיכום שנת 2013](#).

